

FOKUS: HVA BETYR STATSLEDERES PERSONLIGE LEDERSTIL?

Macron-metoden

Kjerstin Aukrust
Universitet i Oslo

Sammendrag

Denne teksten ser på hvilken betydning Macrons personlighet og politiske stil har hatt for fransk diplomati og for internasjonal politikk det siste året, med hovedvekt for relasjonen med Donald Trump. Hva slags resultater har hans diplomatiske virke gitt så langt?

Nøkkelord: Emmanuel Macron · Frankrike · politisk stil · diplomati · Donald Trump

Den 14. mai 2017 ble Emmanuel Macron innsatt som Frankrikes president. Innenriks ble Macrons seier sett på som et politisk jordskjelv, og den nye presidentens særegne personlighet og autoritære lederstil har høstet mye kritikk fra opposisjonen. Men hva med utenriks? Har Macrons diplomatiske linje stått for nok et jordskjelv, eller har den snarere føyet seg inn i en lengre tradisjon? Og hva har Macrons til tider kontroversielle personlighet hatt å si for fransk utenrikspolitikk? I denne teksten skal vi se nærmere på hvilken innvirkning Macrons personlighet og politiske stil har hatt på fransk diplomati og på internasjonal politikk det siste året, med hovedvekt på relasjonen med Donald Trump. Hva slags resultater har hans diplomatiske virke gitt så langt?

Emmanuel Macron hadde ennå ikke fylt 40 da han inntok Élysée-palasset våren 2017. Han ble dermed den yngste franske presidenten noensinne og kan betraktes som et slags politisk vidunderbarn. Veien til makten er også ganske eksepsjonell: Han hadde aldri vært folkevalgt før han ble valgt til president, og han gjorde politisk kometkarriere etter å ha blitt headhunted av daværende president Hollande som hans rådgiver i 2012. På dette tidspunktet var Macron, som hadde gått på de klassiske

*Kontaktinformasjon: Kjerstin Aukrust, e-post: kjerstin.aukrust@ilos.uio.no

©2018 Kjerstin Aukrust. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), allowing third parties to copy and redistribute the material in any medium or format and to remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially, provided the original work is properly cited and states its license.
Citation: Kjerstin Aukrust (2018). *Macron-metoden*, 76: 269–278. <http://dx.doi.org/10.23865/intpol.v76.1439>

eliteskolene Sciences Po og École Nationale d'Administration (ENA), bankmann, og han hadde tidligere jobbet tett med filosofen Paul Ricœur. I 2016 stiftet Macron sin egen politiske bevegelse, «En Marche!» (som nå heter «La République en marche»), mens han var minister under Hollande. Privat er Macron gift med den 24 år eldre Brigitte, som også var hans lærer på videregående – en pikant historie som fransk presse selvsagt elsker å dvele ved. I det hele tatt er Macron et yndet objekt i verdenspressen, ikke bare på grunn av hans unge alder og sterke karisma, men også fordi han tidlig ble en lederskikkelse på den internasjonale politiske scenen: Allerede i november 2017 utropte *Time* ham til «The next leader of Europe». Hvordan har Macron fått denne posisjonen så raskt?

Under Verdens økonomiske forum i Davos i januar 2018, knappe åtte måneder etter at han ble innsatt som president, hadde Macron følgende beskjed til de oppmøtte: «France is back!» Siden den gang har det blitt Macrons mantra i utenrikspolitikken: Hans ambisjon er å sette Frankrike tilbake på kartet som en ledende aktør, etter en lengre periode i bakgrunnen. Med en svekket Merkel og et Storbritannia på vei ut av EU er det Macron som seiler opp som Europas fremste og sterkeste leder, og som den amerikanske presidentens foretrukne allierte. Så langt har han markert seg positivt på den internasjonale arenaen, og det franske diplomatiet under hans ledelse har fått merkelapper som aktivt, kreativt, pragmatisk og – ikke minst – personlig.

I april 2018 kom Institut français des relations internationales (Ifri) ut med en rapport om Macrons første utenrikspolitiske år. I innledningen kommenterer Ifris direktør, Thomas Gomart, på den diplomatiske linjen Macron har lagt seg på: Når det gjelder innhold, er det historisk kontinuitet fremfor brudd som karakteriserer Macron, samtidig som han i større grad enn sine forgjengere forsøker seg på en balansegang mellom allianser, verdier og interesser, der sistnevnte veier tyngst. I tillegg har han også hatt en tydeligere europeisk orientering enn det som har vært tilfelle tidligere, selv om det heller ikke i EU-politikken er snakk om noe brudd (Gomart 2018a: 7).

Når det gjelder form, trekkes følgende frem som typiske kjennetegn for Macron-metoden: tung symbolbruk, streng regi på markedsføringen og en smidig personlig stil. Denne formen er såpass særegen og atypisk for en fransk president at den sveitsiske diplomaten François Nordmann kaller den for «diplomati *sui generis*», altså i en klasse for seg – den lar seg ikke kategorisere eller sammenligne med tidligere presidenter; den er Macrons egen. Nordmann ramser opp Macrons personlige sjarm, energi, tiltrekningskraft, intelligens og åpenhet som egenskaper som etter hans syn har bidratt til å gjenreise Frankrikes internasjonale posisjon (Nordmann 2018).

Til tross for en personlig *touch*, skriver Macron seg inn i en lang diplomatisk tradisjon: Macron blir av mange plassert i den dominerende tradisjonen innenfor fransk diplomati, «gaullo-mitterrandismen», oppkalt etter to av Frankrikes mest betydningsfulle presidenter gjennom tidene. Denne linjen kjennetegnes av et sterkt og uavhengig Frankrike, som er en venn og alliert av USA, uten å underkaste seg Det

hvite hus i for stor grad. De Gaulle og Mitterrand ledet landet i en tid der Frankrike fremsto med stor nasjonal selvsikkerhet, og ifølge statsviter Ronald Tiersky er disse to de eneste franske presidentene som har klart å utnytte embetets fulle potensial (Tiersky 2018). Både den franske grunnloven og politisk praksis gjennom mange tiår gir den franske presidenten et stort spillerom når det gjelder diplomati. Utenriks- og forsvarspolitikken tilhører presidentens såkalte *domaine réservé*, dvs. at det er ansett som presidentens domene og at han spiller hovedrollen på vegne av Frankrike på den internasjonale scenen. Måten Frankrike blir oppfattet på internasjonalt, avhenger derfor veldig av hvordan presidenten til enhver tid velger å spille den rollen.

Tiersky ser i Macron en mulig «third transformative president» etter de Gaulle og Mitterrand, fordi han har ambisjoner om å være mer enn «bare» en president: Han vil oppnå store ting med sitt mandat, og han synes å knytte presidentrollen til noe skjebnebestemt, ikke ulikt de Gaulle, som av mange ble sett på som *l'homme providentiel* – nærmest en slags frelser (ibid.). Den fordums nasjonale selvsikkerheten og storheten som de Gaulle og Mitterrand sto for og representerte utad, og som de siste 10–15 årene har vært fallende (se f.eks. Drake 2011; Fenby 2014), har Macron et uttalt ønske om å gjenreise. De to foregående franske presidentene, François Hollande og Nicolas Sarkozy, bidro til at Frankrike til dels har måttet gi opp sin tradisjonelt sterke posisjon internasjonalt. Deres linje er den såkalte «sarko-hollandismen», som er mer USA-lydhør og NATO-vennlig.

Ifølge Justin Vaïsse i det franske Utenriksdepartementet er disse betegnelsene nå avleggs: Den geopolitiske situasjonen har forandret seg såpass mye de siste tiårene at det ikke lenger er relevant å forholde seg like kategorisk til et utenrikspolitisk skille mellom to ulike linjer (Vaïsse 2017). Andre eksperter er delte i synet på hvor Macron plasserer seg blant de to tradisjonelle linjene: Han tar i bruk de Gaulles retorikk om fransk storhet, samtidig som han flagger verdier som multilateralisme og globalt samarbeid. Dermed kan det virke som Macron er like vanskelig å plassere her, som han er på den tradisjonelle høyre/venstre-aksen som historisk har preget fransk politikk.

Allerede før han ble valgt til president, hevdet Macron at Frankrike trenger *un président jupitérien* – altså en president som ter seg som Jupiter, gudenes konge. Ifølge Macron har Frankrike tidvis vært preget av fraværet av en konge, altså en sterk leder – en rolle han selv hadde store ambisjoner om å fylle (se f.eks. Macron 2015). Denne visjon av embetet står i sterk kontrast til Hollande, som ble kalt *le président normal* (Darnis 2012: 8). Hollande, som ble tidenes mest upopulære franske president, var en svak leder både nasjonalt og internasjonalt (Rieker 2018), og selv om han sto for mange av de samme verdiene som Macron, bidro hans svake og forsiktige lederstil (se f.eks. Darnis 2012 og Kuhn 2014) og tafatte personlighet til at han ikke klarte å få tilstrekkelig autoritet verken nasjonalt, regionalt (EU) eller internasjonalt.

Sarkozy, som i Frankrike fikk tilnavnet «hyperpresidenten» (Delporte 2012: 302), var langt fra tafatt og hadde en tydeligere tilstedeværelse og autoritet enn Hollande, men var også for kontroversiell. Samtidig har han flere likhetstrekk med Macron

når det gjelder den politiske stilen: De er begge karismatiske, selvsikre, energiske og handlekraftige, begge har blitt sammenlignet med Napoléon Bonaparte – både på godt og vondt (Pruvot 2016: 65–78) – og begge har stått for en type «personalized foreign policy» (Darnis 2012: 8). Problemet med Sarkozys diplomati var, ifølge flere eksperter, at han snakket mer om seg selv enn om Frankrike (Brugère & Piednoir 2018), og dermed klarte heller ikke han å styrke Frankrikes posisjon internasjonalt. Denne narsissismen ga også utslag i relasjonen med andre statsledere: Som Anne-Marie Le Gloannec fra Sciences Po har påpekt, var ikke Sarkozy fremmed for å stjele showet på internasjonale toppmøter og stjele glansen fra andre statsledere (Le Gloannec 2008: 16).

Nå skal det sies at selvsentrering heller ikke er et ukjent fenomen når det gjelder Macron. Helt fra starten har det vært tydelig at Emmanuel Macrons egen person har stått i sentrum for hans politiske prosjekt – det faktum at han valgte et organisasjonsnavn som bærer hans initialer (En Marche!) er et godt eksempel på det. Dette personfokus har vært like dominerende etter at han vant valget: Han overskygger alle statsrådene i regjeringen, som franskmenn knapt vet hva heter – inkludert statsministeren Édouard Philippe. Hans tydelige selvsikkerhet og tro på eget prosjekt, ofte knyttet til en manglende evne til å lytte, kan lett tolkes som arroganse. Denne siden ved Macrons personlighet har skapt reaksjoner langt inn i hans innerste sirkel, og tidligere innenriksminister Gérard Collomb kritiserte ham blant annet for *hybris*, altså overmot, og manglende ydmykhet, før han gikk av i oktober 2018.

Men selv om Macrons stil har blitt kritisert internt, har den også gitt ham et klart fortrinn eksternt: «Overalt hvor han går, blir han sett på som en ekte president, og det Frankrike sier blir endelig tatt på alvor», uttalte tidligere utenriksminister Hubert Védrine i et intervju med avisen *Le Monde* (Semo 2018). Védrine påpekte også at det som særlig skiller Macron fra forgjengerne, er måten han bruker vennskap og personlig kontakt som en del av den diplomatiske praksisen – selv om han advarer mot at Macron til tider overspiller dette kortet. For Macron synes å være venn med «alle»: Trump, Merkel, Trudeau, Netanyahu, Putin, Jinping og Modi. Den franske presidenten ønsker å være en brobygger, en megler mellom ulike parter. Som han selv påpeker i en dokumentar på fransk TV, så har ikke Frankrike råd til å la være å prøve å megle – Frankrike skal være i hjertet av verdensdiplomati (Brugère & Piednoir 2018). Han har også uttalt i pressen at de personlige relasjonene som oppstår mellom ulike samtalepartnere hele tiden må tilpasses, og at de ikke har noen hensikt dersom de ikke tjener en politisk strategi (Macron 2018a).

Dette poenget har han gjentatt flere ganger for det franske folk, og han insisterer på at de sterke og nære personlige forholdene han etterstreber å ha med f.eks. Trump og Putin, har som mål å være nyttige for Frankrike (se f.eks. Macron 2018b). Han har hatt et todelt mål med sitt «personlige diplomati» (Cizel 2018): Å sikre franske og europeiske interesser, samtidig som han ønsker å reposisjonere Frankrike internasjonalt og gjenreise landets tidligere posisjon og storhet – dets *grandeur* (jf. Rieker 2017). Ekspertene er enige i at han i stor grad har lyktes med sistnevnte

(se bl.a. Pothier 2018: 106; Nordmann 2018; Tourreille 2018), men er skeptiske til hvor effektiv Macrons strategi har vært med tanke på førstnevnte.

Det «personlige diplomati» har også vært strategien Macron har brukt for å få gjennomslag for en av de viktigste søylene i fransk utenrikspolitikk: et sterkt og integrert Europa. Til tross for at Macron har vist at Frankrike vil og må ha en lederrolle i prosessen med å styrke EU, så kan han ikke gjøre det alene: Han er avhengig av å ha Tyskland ved sin side for å lykkes med å gjennomføre de endringene han ser for seg. Derfor var det symbolsk viktig at det første statsbesøket Macron dro på, var til Tyskland og til Angela Merkel. Siden den gang har forholdet mellom de to fremstått som sterkt: Mange klemmer, gode håndtrykk og små latterkuler har blitt utvekslet dem i mellom. Merkel var synlig lettet av at det var nettopp Macron som vant presidentvalget i nabolandet, og ikke rivalen Le Pen, hvis innvandrings- og euroskeptiske linje står milevis fra den politikken Merkel har stått for. I motsetning til det Sarkozy gjorde (Le Gloannec 2008: 16), har Macron satset på å skape en nær og vennskapelig relasjon med den tyske forbundskansleren. Han skriver seg dermed inn i en historie der personlige forbindelser har vært sentrale for det fransk-tyske samarbeidet, først og fremst representert ved de Gaulle/Adenauer og Mitterrand/Kohl (Mourlon-Druol 2017: 3).

På hjemmebane gjør Macrons meningsmotstandere narr av ham på grunn av et uttrykk han bruker svært ofte: *en même temps* (på samme tid, samtidig). De mener det gjenspeiler Macrons uttalte, men samtidig nærmest umulige mål om å føre en politikk som både ligger til venstre og til høyre – på samme tid. Nå synes mange å spore en lignende dobbelthet i Macrons diplomatiske virke: Han har som mål å «snakke med alle parter» i vanskelige konflikter, for eksempel i Midtøsten. I tillegg jobber han aktivt for å knytte nære (vennskaps)bånd med verdens statsledere, samtidig som han tviholder på retten til å tale dem i mot. Macrons bejublete tale til den amerikanske kongressen er et godt eksempel på hvordan den franske presidenten praktiserer sitt *en même temps*-diplomati: Mens han i de mer private talene til Trump, som ved ankomst og ved middagen i Det hvite hus i forbindelse med statsbesøket i april 2018, la vekt på historiske bånd mellom de to landene og på den gode relasjonen med den amerikanske presidenten, benyttet han den mer offentlige talen i kongressen til å oppfordre USA til mer multilateralisme, for dermed å implisitt kritisere «America first»-linjen til Trump. Dermed dyrker han en rolle der han er nær alliert med USA, samtidig (*en même temps*) som han tillater seg å være skeptisk til Washington (Tertrais 2017). For Macron synes dette å være en dynamikk han setter pris på, men det er ikke sikkert motparten trives like godt med denne dobbeltheten, som Fabrice Pothier påpeker: «Macron appreciates the value of maintaining constructive tension between two opposites. It is less likely, however, that Trump fully appreciates such dialectical subtlety» (Pothier 2018: 111).

Det tilsynelatende nære og gode forholdet som tidlig oppsto mellom Macron og Trump har fascinert verden siden de to møttes for første gang med et håndtrykk to alfahanner verdig under Nato-toppmøtet i juli 2017. Ved første øyekast fremstår

disse to som et svært umake par: Der den ene er proteksjonist, er den andre globaliseringen og multilateralismens fremste forkjemper. Der den ene ikke tror på menneskeskapte klimaendringer, ønsker den andre å «make our planet great again». Den ene er en impulsiv populist, mens den andre er en intellektuell sentrumspolitiker. Men til tross for store forskjeller både i politisk innhold og personlig stil, er det også flere likhetstrekk mellom dem, spesielt når det gjelder veien til makten. Begge overrasket alle ved å lykkes med å utfordre etablerte partilinjer – og dermed også «systemet». I tillegg har de felles sikkerhetspolitiske interesser, f.eks. i Sahel-regionen og i kampen mot IS. Macron lyktes med å sette seg i respekt hos den langt eldre Trump allerede ved deres første møte (Nardon 2018: 45), og har siden imponert den amerikanske presidenten bl.a. ved å vise handlekraft på hjemmebane.

Det var under Macrons tidligere nevnte statsbesøk til Det hvite hus i april 2018 at det nære og personlige «special relationship» og «wonderful friendship», for å sitere den amerikanske presidenten, virkelig slo ut i full blomst. Til tross for at Trump og Macrons «bromance» gikk sin seiersgang verden rundt, var de fleste kommentatorer enige om at det fra den franske presidentens side ikke var snakk om et ektefølt vennskap, men en politisk strategi: Uttrykk som «calculated embrace» (Pothier 2018: 105) ble hyppig brukt. Kritikere har hevdet at det har blitt mest kyss, klapp og klem og lite konkrete resultater av møtene med Trump. Som journalist i *Le Monde* Pierre Jaxel-Truer påpeker, er faren stor for at Macrons diplomatiske ettermæle blir deretter: I historiebøkene vil man kalle det «kosens diplomati», konstaterer han sarkastisk (Jaxel-Truer 2018). Macron på sin side står fullt og helt inne for den strategien han har valgt og mener den kan ha en viss *impact*: «Våre [Macron og Trumps] relasjoner kan være varme og taktile. Er det hovedsaken? Nei. Er det naturlig? Ja. [...] Vår dynamikk er personlig og menneskelig. Det forhindrer ikke at vi kan ytre våre uoverensstemmelser. Kan det ha en effekt på den offentlige opinionen? På den amerikanske kongressen? Ja.» (Macron 2018b).

Det er også geopolitiske årsaker til at Macron tidlig fikk en så fremtredende rolle på den internasjonale scenen, og spesielt i dialogen med Trump. Tidligere har Frankrikes internasjonale posisjon og innflytelse vært truet av både Storbritannia og Tyskland (se f.eks. Rieker 2017). For første gang på flere tiår ligger situasjonen til rette for at Frankrike skal kunne bli USAs foretrukne partner i Europa: I Tyskland er opinionen blant de mest negative i Europa i synet på Trump, et syn en svekket Merkel synes å dele, mens Storbritannia, som tradisjonelt har vært USAs nærmeste allierte, er distraheret av altoppslukende og vanskelige Brexit-forhandlinger, samtidig som forholdet også er svekket av Trumps til tider fornærmende og uinformerte kommentarer om nasjonale forhold (Pothier 2018: 106). I tillegg har Trumps personlige kjemi med Angela Merkel og Theresa May ikke vært den aller beste. Men der andre statsledere har valgt å distansere seg fra Trump, har Macron valgt en helt annen tilnærming. I et intervju med *Le Monde* hevder statsviter Bruno Tertrais at Macron har tatt den ledige stolen etter Storbritannia, nærmest USA, og bruker den strategien britene vanligvis selv har brukt: å nærme seg, for å påvirke (Semo 2018). Macron har grepet

anledningen som har åpnet seg pga. disse fordelaktige geopolitiske omstendighetene, og som gir rom for at Frankrike kan få en mer ledende rolle blant USAs allierte.

Macrons utstrakte hånd mot Trump, som står i motsetning til en mer lukket holdning hos andre historiske allierte, kunne i utgangspunktet gi muligheter for mer produktive samtaler (Nardon 2018: 46). Macrons «individuelle koeffisient» vis-à-vis Trump kan også ha spart ham for en del ugunstige utspill fra den uforutsigbare sjefen i Det hvite hus, samtidig som det har gitt ham et svært nyttig rom for å ytre seg fritt om Amerikas utenrikspolitikk (Makarian 2018). Tidligere utenriksminister Védrine mener derfor Macron har valgt en klok strategi og at opposisjonen og kommentatorer bommer i sin kritikk av Macron-metoden: «Hvorfor ikke prøve vennskapskortet? Tydeligvis er Macron den eneste som klarer å posisjonere seg som en samtalepartner som Trump vurderer å lytte til.» (Védrine 2018).

Kontakten med Trump har hele tiden vært tett, og det er særlig i tre saker det har vært viktig for Macron å påvirke Trump, i et forsøk på å få ham til å snu. Den første er Trumps beslutning om å trekke USA ut av Paris-avtalen. Macrons tilnærming i denne saken har vært å kritisere den beslutningen åpenlyst, bl.a. foran den amerikanske kongressen, samtidig som han målrettet fortsetter dialogen med Trump i et forsøk på å få ham til å se at kampen mot klimaendringer nytter. Den andre er også knyttet til en kontroversiell beslutning om å trekke USA ut av en multilateral avtale, denne gangen atomavtalen med Iran (JCPOA). Dette var en beslutning Trump tok rett etter statsbesøket fra Macron, hvis manglende påvirkningskraft dermed kom tydelig til syne. Den tredje er den amerikanske presidentens beslutning om å innføre høyere tollsatser på stål og aluminium som kommer fra Canada, Mexico og EU til USA. Tollen øker frykten for en handelskrig mellom USA og deres allierte, deriblant Frankrike.

Heller ikke i denne siste, viktige saken har Macron klart å få Trump til å endre politikk. Som Laurence Nardon i Ifri påpeker, har altså ikke den nære relasjonen til Trump som Macron har investert i, båret frukter så langt (Nardon 2018: 46). Trump synes fortsatt å sette innenriks- foran utenrikshensyn, uansett hvor imponert han måtte bli av franske militærparader, middager i Eiffeltårnet eller hvor glad han måtte bli av de i perioder daglige telefonsamtalene med Emmanuel. Nardon mener det er usannsynlig at Trump vil endre prioriteringer med det første, og at det derfor er lite trolig at Macrons strategi vil lykkes på kort sikt (ibid.). Etter det ansente G7-møtet i Canada i juni 2018 så det ut til at hun fikk rett i det: Der endte Trump opp med å trekke sin støtte til slutterklæringen fra de syv medlemslandene.

Dette toppmøtet skapte ifølge Nardon en helomvending i det personlige forholdet mellom Macron og Trump. I et intervju med Reuters hevder hun at Macrons strategi overfor USA har feilet: Han hadde gamblet på å kunne bli Trumps nærmeste partner med den baktanken å kunne påvirke ham i store, internasjonale saker, ved å spille på den amerikanske presidentens psykologi og rekke ham en vennskapelig hånd som ville skille seg ut blant andre, mer fiendtlig innstilte europeiske allierte (Pennetier 2018). Selv om Nardon hevder at dette i utgangspunktet var en intelligent strategi, og at det hadde vært idiotisk å ikke prøve med tanke på Trumps uforutsigbarhet, har

det altså vært mislykket. Statsviter Dominique Moisi deler Nardons analyse og mener at Macron har bedrevet en form for «wishful thinking»-diplomati med den amerikanske presidenten, preget av overoptimisme (ibid.). Samtidig påpeker andre eksperter at Macron sannsynligvis var mer realistisk og nøktern enn man har trodd med tanke på hva han kunne forvente av Trump: «Overall, Macron's embrace of Trump is probably more about damage limitation than carving out an affirmative agenda.» (Pothier 2018: 111).

Innledningsvis stilte vi følgende spørsmål: Hvilken betydning har Macrons personlighet og politiske stil hatt for fransk utenrikspolitikk? Svaret er at den har hatt stor betydning, ettersom den har vært et av den franske presidentens viktigste våpen og verktøy i de diplomatiske relasjonene han har hatt med sine utenlandske kolleger. Har det gitt resultater? Både og. Hva *konkrete* politiske resultater angår, er det vanskelig å si at Macron har lyktes, særlig i forholdet til USA: Som vi har sett, har ikke Macron fått Trump til å forandre mening i viktige saker. I etterkant av G7-møtet har flere kommentatorer påpekt at det er svært lite som tyder på at Trump lar seg smigre til noe som helst (se f.eks. Calamur 2018). Forholdet mellom Trump og Macron ser ut til å ha surnet ytterligere etter at den amerikanske presidenten gikk kraftig ut mot «Emmanuel» på Twitter både før og etter at han besøkte Frankrike for å markere 100-årsdagen for første verdenskrig. Han hevdet Macrons plan om å bygge en europeisk hær var «fornærmende», og viste til at USA måtte hjelpe Frankrike under andre verdenskrig da «folk allerede hadde begynt å snakke tysk i Paris». I en slik kontekst kan en vennskapelig tilnærming synes fånyttet.

Når det gjelder andre statsledere, så har det personlige forholdet fortsatt stor betydning. Theresa May, som i august 2018 ble invitert til den franske presidentens sommersted, Fort de Brégançon, for en uformell og privat *tête-à-tête* om spørsmål knyttet til Brexit, var noen måneder etterpå ute av varmen da Macron dro på pub i Brussel sammen med Merkel, Belgias Charles Michel og Luxembourgs statsminister Xavier Bettel – uten May. Men også forholdet til Merkel har sine begrensninger: Så lenge hun fortsetter å svekkes på hjemmebane, vil ikke Macron klare å snu EU i den retningen han ønsker – uansett hvor god venn han måtte være med den tyske statslederen. Dermed spørs det om ikke Macron bør lytte til visdomsordene tidligere leder i EU-kommisjonen, Jacques Delors, kom med i 2003: «Friendship can't be a sentimental veil that leads our fellow citizens to believe that we are making progress» (sitert av Mourlon-Druol 2017: 8).

Samtidig er det åpenbart at Macrons personlighet og politiske stil har bidratt til å gjenreise Frankrikes posisjon og forbedre landets image internasjonalt (Gomart 2018b: 45). Macron har markert seg som en tydelig og sterk president, som har økt Frankrikes status og innflytelse internasjonalt etter en svak periode under Sarkozy og særlig Hollande. Siden Macron holdt sin berømte Sorbonne-tale i september 2017, der han la frem visjonene for et nytt og sterkere EU, har han satt Frankrike tilbake på kartet som den sentrale stormakten i Europa, og han har vist en eksplisitt vilje til å ta lederrollen i det reformarbeidet han mener EU trenger for å bli ytterligere styrket.

Dette setter franskmenn flest pris på, og flere meningsmålinger viser at befolkningen syns at Macron er mer vellykket som president utenriks enn innenriks.¹ I tillegg fremstår han som en tydelig forsvarer av den liberale verdensorden i en kontekst der liberale verdier stadig er under press (Rieker 2018). Om det er Macrons visjon som blir bærende i tiden fremover, vil vi få et svar på etter valget til EU-parlamentet i mai 2019. Foreløpig har Macrons parti og Marine Le Pens parti Rassemblement national byttet på å være i tet på meningsmålingene i Frankrike.² Dette blir presidentens første manndomsprøve etter seieren i 2017, og en god indikator på om han har lyktes med Macron-metoden så langt – både innenriks og utenriks.

Om forfatteren

Kjerstin Aukrust er førsteamanuensis i fransk litteratur og områdestudier ved Universitetet i Oslo. Hun har en doktorgrad i fransk litteratur, og jobber for tiden mest med fransk politikk og samtidshistorie.

Litteraturliste

- Brugère, Patrice & François-Julien Piednoir (2018) «13h15 le dimanche»: French diplomacy.» *France 2* 24.06.2018. Tilgjengelig på <https://www.france.tv/france-2/13h15-le-dimanche/534399-french-diplomacy.html>. Lesedato 28.06.2018.
- Calamur, Krishnadev (2018) «The Trump-Macron Bromance Is Going Sour.» *The Atlantic* 08.06.2018. Tilgjengelig på <https://www.theatlantic.com/international/archive/2018/06/the-trump-macron-bromance-is-going-sour/562355/>. Lesedato 28.06.2018.
- Cizel, Annick (2018) «Visite d'Emmanuel Macron aux États-Unis: la France se positionne «en puissance médiatrice et centrale»» *Franceinfo* 23.04.2018. Tilgjengelig på https://www.francetvinfo.fr/monde/usa/presidentielle/donald-trump/visite-d-emmanuel-macron-aux-etats-unis-la-france-se-positionne-en-puissance-mediatrice-et-centrale_2719924.html. Lesedato 28.06.2018.
- Darnis, Jean-Pierre (2012) *François Hollande's Presidency: A New Era in French Foreign Policy?* Roma: Istituto Affari Internazionali, IAI Working Papers 1219.
- Delporte, Christian (2012) «Sarkozy and the Media», *Contemporary French and Francophone Studies*, 16 (3): 299–310.
- Drake, Helen (2011) *Contemporary France*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Fenby, Jonathan (2014) *France on the Brink: A Great Civilization in the New Century*. London: Penguin.
- Gomart, Thomas (2018a) «Introduction» i Thomas Gomart & Marc Hecker (red.) *Macron, an I. Quelle politique étrangère?* Études de l'Ifri, Institut français des relations internationales (7–9). Tilgjengelig på https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/gomart_hecker_macron_an_i_2018.pdf. Lesedato 28.06.2018.
- Gomart, Thomas (2018b) «La diplomatie française selon Emmanuel Macron». *Géopolitique de la France*, Les Grands Dossiers de Diplomatie n°44: 44–47.
- Jaxel-Truer, Pierre (2018) «Macron ou la diplomatie du câlin.» *Le Monde* 05.10.2018. Tilgjengelig på https://www.lemonde.fr/m-actu/article/2018/10/05/macron-ou-la-diplomatie-du-calin_5365286_4497186.html. Lesedato 19.10.2018.
- Kuhn, Raymond (2014) «Mister Unpopular: François Hollande and the Exercise of Presidential Leadership, 2012–14», *Modern & Contemporary France*, 22 (4): 435–457.

¹ Se f.eks. https://www.ipsos.com/sites/default/files/ct/news/documents/2018-05/publication_rapport_bilan_macron_cevipof_fjj_lemonde_mai2018_vdef.pdf

² <http://www.odoxa.fr/sondage/elections-europeennes-lareme-rn-coude-a-coude/>, <https://www.ifop.com/wp-content/uploads/2018/11/115929-Rapport.pdf>

- Le Gloanec, Anne-Marie (2008) «Sarkozy's Foreign Policy: Substance or Style?» *The International Spectator*, 43 (3): 15–21.
- Macron, Emmanuel (2015) «J'ai rencontré Paul Ricœur qui m'a rééduqué sur le plan philosophique.» *Le 1* 08.07.2015. Tilgjengelig på <https://le1hebdo.fr/journal/numero/64/j-ai-rencontr-paul-ricoeur-qui-m-a-rduqu-sur-le-plan-philosophique-1067.html>. Lesedato 28.06.2018.
- Macron, Emmanuel (2018a) «Le monde selon Macron.» *Le Journal du Dimanche* 06.05.2018. Tilgjengelig på <https://www.lejdd.fr/international/le-monde-selon-macron-ce-que-le-chef-de-letat-a-confie-au-jdd-3644378>. Lesedato 28.06.2018.
- Macron, Emmanuel (2018b) «Vendredi Ruth Elkrief: entretien avec Emmanuel Macron diffusé depuis Saint-Petersbourg.» *BFMTV* 25.05.2018. Tilgjengelig på <https://www.bfmtv.com/mediaplayer/video/retrouvez-l-integralite-de-l-interview-d-emmanuel-macron-1078007.html>. Lesedato 28.06.2018.
- Makarian, Christian (2018) «Macron, de Jupiter à Diplomator.» *L'Express* 13.04.2018 Tilgjengelig på https://www.lexpress.fr/actualite/monde/amerique-nord/macron-de-jupiter-a-diplomator_1999980.html. Lesedato 28.06.2018.
- Mourlon-Druol, Emmanuel (2017) «Rethinking Franco-German relations: a historical perspective», *Bruegel Policy Contribution*, 29: 1–10.
- Nardon, Laurence (2018) «Trump et Macron: le pari de l'entente» i Thomas Gomart & Marc Hecker (red.) *Macron, an I. Quelle politique étrangère?* Études de l'Ifri, Institut français des relations internationales (45–47). Tilgjengelig på https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/gomart_hecker_macron_an_i_2018.pdf. Lesedato 28.06.2018.
- Nordmann, François (2018) «La diplomatie *sui generis* d'Emmanuel Macron.» *Le Temps* 05.02.2018. Tilgjengelig på <https://www.letemps.ch/opinions/diplomatie-sui-generis-demmanuel-macron>. Lesedato 28.06.2018.
- Pennetier, Marine (2018) «La méthode de Macron face à Trump en question après le G7.» *Reuters* 11.06.2018. Tilgjengelig på <https://fr.reuters.com/article/topNews/idFRKBN1J721Z-OF RTP>. Lesedato 28.06.2018.
- Pothier, Fabrice (2018) «Macron, l'américain?», *Survival*, 60 (3): 105–111.
- Pruvot, Samuel (2016) *Le mystère Sarkozy*. Monaco: Éditions du Rocher.
- Rieker, Pernille (2017) *French Foreign Policy in a Changing World. Practising Grandeur*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Rieker, Pernille (2018) «French status seeking in a changing world: taking on the role as the guardian of the liberal order», *French Politics*, 16 (4): 419–438.
- Semo, Marc (2018) «Diplomatie: les limites de la méthode Macron sur la scène mondiale.» *Le Monde* 18.05.2018. Tilgjengelig på https://www.lemonde.fr/international/article/2018/05/18/macron-les-limites-d-une-diplomatie-jupiterienne_5301010_3210.html. Lesedato 28.06.2018.
- Tertrais, Bruno (2017) «Macron: la diplomatie du «en même temps»?» *Ouest-France* 07.07.2017. Tilgjengelig på <https://www.ouest-france.fr/reflexion/point-de-vue/macron-la-diplomatie-du-en-meme-temps-5119322>. Lesedato 28.06.2018.
- Tiersky, Ronald (2018) «Macron's World. How the New President is Remaking France», *Foreign Affairs*, 97 (1). Tilgjengelig på <https://www.foreignaffairs.com/articles/europe/2017-12-12/macrons-world>. Lesedato 28.06.2018.
- Tourreille, Julien (2018) «Macron/Trump: l'échec du pari de la main tendue?», *Géopolitique de la France*, Les Grands Dossiers de Diplomatie n°44: 56–59.
- Väisse, Justin (2017) «Le passé d'un oxymore. Le débat français de politique étrangère» *Esprit*, november 2017. Tilgjengelig på <https://esprit.presse.fr/article/justin-vaisse/le-passe-d-un-oxymore-le-debat-francais-de-politique-etrangere-39714>. Lesedato 28.06.2018.
- Védrine, Hubert (2018) «Pour Védrine, Macron a raison de «tenter la carte de l'amitié» avec Trump.» *Europe 1* 26.04.2018. Tilgjengelig på <http://www.europe1.fr/international/pour-vedrine-macron-a-raison-de-tenter-la-carte-de-lamitie-avec-trump-3636011>. Lesedato 28.06.2018.